

Дисципліна «МЕТАФІЗИКА ІСТОРІЇ МУЗИКИ»

І курс, II семестр

Спеціальність: 025 «Музичне мистецтво»

026 «Сценічне мистецтво»

Освітньо-наукові програми: ITФ, Фортепіано, Дир-Хор, Симф.диригування,

Композиція, Музична режисура

Освітній ступінь «Магістр»

Викладач – доктор мистецтвознавства, професор

ЖАРКОВА ВАЛЕРІЯ БОРИСІВНА

SYLLABUS

(НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ)

✳ ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ.

Курс «Метафізика історії музики» є авторським курсом, який актуалізує широкий спектр проблем сучасної гуманітарної науки, проте основою курсу залишається саме *музикознавчий погляд* на музичні артефакти. В основі концепції курсу – фундаментальне питання, яке визначає особистісну та творчу долю кожного, хто обрав служіння музиці своєю професією: в чому смисл і призначення діяльності *Homo Musicus* («Людини Музичної»)?

Це питання постає з особливою гостротою в теперішній ситуації докорінної зміни традиційних каналів спілкування, яка вимагає винятково багатоаспектного розуміння сутності музичного мистецтва від всіх, хто є гарантом його збереження та розвитку – музикантів-виконавців і музикантів-науковців. Тож, структура і комунікаційна стратегія курсу обумовлені завданням усвідомити перетини синхронного та діахронного вимірів історії світової музичної культури, поглянути на етапи розвитку музичної мови як «дому буття» (М. Гайдеггер) та відкрити нові горизонти усвідомлення сутності власного «Я».

Від студентів очікується вдумливе відношення до обговорюваних проблем, вміння формулювати та обґрунтовувати власні позиції, креативне ставлення до семінарських занять, активна участь в обговоренні фундаментальних проблем буття Людини Музичної у сучасному культурному просторі.

✳ МЕТА КУРСУ:

- З'ясувати унікальні можливості «Метафізики історії музики» не тільки як нової навчальної дисципліни, але й як важливої духовної сфери XXI століття, яка

дозволяє долати обмеження «всемогутніх» ІР-технологій та ідеологічних стратегій сучасного медіа- простору.

- Визначити функції діяльності *Homo Musicus* як важливої ланки організації діалогу людини і світу у різні культурно-історичні періоди.
- Виявити смислову множинність функціонування концепту «музика» в європейській культурі.

ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

СПЕЦІАЛЬНІ (ФАХОВІ, ПРЕДМЕТНІ) КОМПЕТЕНТНОСТІ

1. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції в галузі сценічного мистецтва.
2. Здатність до комплексного оперування специфічною системою виражальних засобів (пластично-зображальними, звуковими, акторсько-виконавськими, монтажно-композиційними, сценарно-драматургічними тощо) при створенні та виробництві сценічного твору.
3. Здатність до публічної презентації результатів творчої (інтелектуальної) діяльності з метою популяризації українського й світового сценічного мистецтва.
4. Здатність до розуміння та комплексного оцінювання фундаментальних засад культурно-мистецьких процесів.
5. Здатність до ефективної комунікації у творчому колективі під час організації, реалізації та презентації сценічного твору.
6. Здатність брати участь у фахових дискусіях із питань історії сценічного мистецтва, актуального стану та тенденцій його розвитку.
7. Здатність до організації сценічних проєктів, фестивалів та мистецьких заходів.
8. Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід різноманітними шляхами й засобами.
9. Вміння застосовувати знання з педагогіки у навчально-виховному процесі у закладах вищої освіти.
10. Вміння планувати та здійснювати наукові дослідження, готувати результати наукової роботи до оприлюднення.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

- 1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі сформованої системи знань, уявлень, інтересів.
- 2.Здатність застосовувати фундаментальні знання у практичних ситуаціях.
- 3.Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- 4.Здатність оперувати новітніми інформаційними та цифровими технологіями у галузі культури і мистецтва.
- 5.Здатність бути критичним і самокритичним.
- 6.Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- 7.Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї.
- 8.Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
- 9.Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

1. Володіти професійними навичками зі створення продуктів сценічного мистецтва.
2. Відтворити власну художню концепцію в творах сценічного мистецтва.
3. Здійснювати аналіз стилів та напрямів у мистецтві.
4. Вести фахову дискусію іноземною мовою.

5. Застосовувати інформаційні технології у професійній діяльності.
6. Виявляти, ставити та вирішувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення для їх розв'язання в процесі реалізації сценічного твору.
7. Оперувати системою виражальних засобів (пластично-зображальних, звукових, акторсько-виконавських, монтажно-композиційних, сценарно-драматургічних) при створенні та реалізації сценічного твору.
8. Аналізувати художній твір із метою його сценічної інтерпретації.
9. Обирати художні засоби, необхідні для реалізації задуму сценічного твору (проекту).
10. Володіти термінологією сценічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
11. Здійснювати педагогічну діяльність у сфері сценічного мистецтва.
12. Планувати та здійснювати наукові дослідження у сфері культури та мистецтва, готувати результати наукової роботи до оприлюднення.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ:

Заняття проводяться у змішаній формі, включають аудиторні лекційні та семінарські години, а також відео-записи лекцій, презентацій та допоміжних матеріалів на платформі **Google Клас** у відповідних тематичних блоках.

Поточні питання та обговорення здійснюються у стрічці **Google Клас** чи у груповому чаті **Telegram**.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

Передбачається, що вся робота, яка виконується для семінарських занять, включає власні ідеї та спостереження. Кожного разу, коли ви представляєте думку, яка не є вашою, ви повинні оформляти її як коректне **цитування** (як у письмових роботах так і в усіх презентаціях).

Презентації, відео-лекції, тести та контрольні завдання є **авторськими матеріалами і конфіденційною інформацією** – їх не можна пересилати, зберігати чи передавати третім особам без дозволу викладача.

Письмові роботи, тести виконуються виключно **самостійно** у зазначений термін на платформі **Google Клас**. Для цього необхідно зареєструватися на платформі **Google Клас** під своїм повним ім'ям та вчасно надсилати всі необхідні форми робіт, для **автоматичного** сумування балів в журналі оцінок. Це дозволяє кожному студенту завжди бачити баланс своїх балів та мати коментар педагога щодо якості виконаного завдання.

У разі виявлення фактів порушень доброчесності чи конфіденційності (використання допоміжних джерел – якщо це не передбачено умовою завдання, списування, передача третім особам матеріалів курсу чи контрольних завдань/тестів) роботи усіх причетних **дискваліфікуються** і інформація про порушників надається до деканату у доповідній записці.

☞ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН:

Обсяг курсу – 6 ECTS.

Курс викладається для магістрів у першому і другому семестрах першого року навчання.

Розклад занять: п'ятниця 12.00-13.35 (ауд. 40)

У першому семестрі курс триває 14 тижнів (14 годин лекційних та 14 годин семінарських і практичних занять) та закінчується **заліком**.

Для отримання заліку необхідно опрацювати весь лекційний матеріал курсу, який перевірятиметься тестом, взяти участь у кейс-семінарах та обговоренні проблемних питань на практичних заняттях, здати контрольні письмові роботи у формі «резюме». Підсумок балів в кінці семестру відбувається **автоматично** виключно із розрахунку робіт, представлених на платформі **Google Клас**.

✳ Структура курсу має наступні складові:

Структурний елемент	Зміст	Кількість балів
Лекція	Форма заняття, призначена для викладення педагогом найбільш проблемних фундаментальних положень курсу.	-
Кейс-семінар	Сучасна інтерактивна форма підготовки та презентації <i>групового проекту</i> за допомогою методу кейсів (англ. <i>Case method</i> - метод конкретних ситуацій).	Максимальна кількість 25
тест	Проведення опитування з використанням Web додатку Quizizz у Google Classroom для онлайн-тестування та автоматичного обчислення результату.	Максимальна кількість 10
резюме	Письмовий стислий виклад сутності розглянутих проблемних зон курсу із рельєфно відчутною <i>власною оцінкою</i> пройденого матеріалу. Обсяг – 2 сторінки у форматі Word, Times New Roman, кегль 14, інтервал 1,5. Роботу надсилати в свою групу в Google Клас .	Максимальна кількість балів 20
семінар-практикум	Обговорення проблемних питань в усній формі (можливість індивідуальних виступів)	10 балів за кожний виступ

Всі конкретні завдання та терміни виконання будуть фіксуватися протягом семестру в стрічці **Google Клас**.

➤ **Загалом в першому семестрі заплановано:**

- **2 кейс-семінари за матеріалами книги:** Жаркова В. Десять взглядов на историю западноевропейской музыки. Тайны и желания Homo Musicus : монографія. Т. 1. Киев : ArtHuss, 2018. 344 с.
- **1 блиц-тест за матеріалами відео-лекцій ;**
- **2 резюме після закінчення великих розділів курсу;**
- **2 семінари-практикуми**

Виходячи з цього, ви можете самостійно визначити шляхи накопичення балів.

ОСНОВНІ МАТЕРІАЛИ КУРСУ

Матеріали кожної лекції викладаються на платформі Google Клас групи. Основні методичні складові:

- Відеозапис лекції.
- Презентація лекції
- Основний навчальний посібник: Жаркова В. Десять взглядов на историю западноевропейской музыки. Тайны и желания Homo Musicus : монографія : в 2 томах. Т. 1. Киев : ArtHuss, 2018. 344 с. Т. 2. Киев : ArtHuss, 2020. 256 с.
- Додаткова література до лекцій і семінарських занять.

➤ **КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ЗАНЯТЬ**
на 1-й семестр 2021-2022 н.р.

№ тижня	ДАТА	Вид занять	ТЕМА
1	3.09.21	лек.	Метафізика історії музики як навчальна дисципліна. Мета і завдання курсу. Особливості структури курсу.
2	10.09.21	сем.	Семінар-практикум. Метафізика історії музики як навчальна дисципліна в сучасному культурному просторі.

3	17.09.21	лек.	Музична комунікація як спосіб взаємодії людини із світом та особливості її усвідомлення <i>Homo Musicus</i>
4	24.09.21	лек.	Розділ I. Європейська музична культура: від Античності до XVII ст. Античні вчення про музику як фундамент формування європейських музично-історичних концепцій.
5	1.10.21	сем.	Кейс-семінар «Музика і Слово в європейській середньовічній музиці».
6	8.10.21	сем.	Кейс-семінар «Музика і архітектура в епоху Середньовіччя: спільність принципів організації звукових і просторових побудов».
7	15.10.21	лек	Освоєння нового смислового шару в піснях трубадурів: ілюзорне та буттєве. Метафізичний досвід єднання різних музичних практик в період високого Середньовіччя.
8	22.10.21	лек	Особливості втілення концепту «радості» в музичній культурі пізнього Середньовіччя
9	29.10.21	сем.	Шляхи втілення концепту «радості» в музичній культурі пізнього Середньовіччя. Резюме «Основні аспекти діяльності <i>Homo Musicus</i> в європейському культурному просторі XII-XIV ст.»
10	6.11.21	лек.	Категорія «гармонії» в західноєвропейській музичній культурі XV-XVI ст.
11	13.11.21	сем.	Кейс-семінар «Музика і Число. Просторово-акустичні структури як визначальні чинники метафізичного виміру європейської музичної культури XV-XVI ст. .
12	20.11.21	лек	Парадокси діяльності європейського <i>Homo Musicus</i> у XVI ст.: у пошуках нових сенсів музичної реальності
13	27.11.21	сем.	Тест «Метафізичні виміри Європейської музичної культури: від Античності до XVII ст.» Резюме «Основні аспекти діяльності <i>Homo Musicus</i> в європейському культурному просторі XV-XVI ст.».
14	4.12.21 сем		Семінар-практикум. Обговорення проблемних аспектів розуміння сучасним <i>Homo Musicus</i> духовних устремлінь та практичних завдань <i>Homo Musicus</i> стародавнього світу та передновочасної доби.

Література

Герасимова-Персидська Н. О. Нове в музичному хронотопі кінця тисячоліття // Українське музикознавство : наук.-метод. зб. / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 1998. Вип. 28. С. 32–39.

Герасимова-Персидська Н. XXI століття і musica mundana // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: Науковий журнал. 2008. № 1 (1). С. 90-97.

Клименко В.Б. Ігрові структури в музиці; естетика, типологія, художня практика : Дис... канд. наук: 17.00.03 - 1999.

Козаренко О. Феномен української національної музичної мови. Львів : Наукове товариство ім. Шевченка у Львові, 2000. 286 с.

Жаркова Валерія. «Музикознавство сьогодні – не накопичення інформації, а виявлення сенсу в музичному творі» // 23.11.2016 <https://platforma.org.ua/magazine/text-sq/science/jarkova-valeria/>

Овсяннікова-Трель О. А. «Нова простота» як системний жанрово-стильовий феномен в сучасному музичному мистецтві : монографія. Одеса : Гельветика, 2021. 448 с.

Самойленко О.І., Психологія мистецтва. Сучасні музикознавчі проєкції. 2020, видавництво: "Гельветика". 236 с.

Тукова І. Г. Звукопошукова тенденція у композиторській практиці другої половини ХХ — початку ХХІ століття // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського наук. журн. Київ, 2019. № 3 (44). С. 56–69.

Черкашина-Губаренко М. Р. Музика і театр на перехресті епох: у 2 т. – К ; Суми, 2002. – Т. 1 – 184 с.; Т. 2 – 208 с.

Шип С.В. Музична форма від звуку до стилю: Навчальний посібник. К.: Заповіт, 1998. 368 с.

Bonds M. E. A history of music in Western culture. 4th ed. Boston : Pearson Education, Inc., 2013. 689 p.

Taruskin R. Oxford History of Western Music. in 5 vols. Vol. 5 : Music in the late 20th century. New York ; Oxford : Oxford University Press, 2010. URL: https://files.cercomp.ufg.br/weby/up/269/o/TARUSKIN_-_Oxford_History_of_Western_Music__Richard_Taruskin_Vol.5a.pdf (accessed: 20.01.2022).

Theodor W. Adorno. Philosophy of New Music.

<https://blogs.commonsgorgetown.edu/engl-218-fall2010/files/Philosophy-of-New-Music0001.pdf>